

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Contrariorum argumentorum imbecillitas ostentenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

enim mercedem aliam non quaerimus nisi Deum, Deum amamus supra nos, & supra omnem creaturam, ipsum appetiando & glorificando tanquam solum bonum à quo quietari, beatificarique possimus.

CAPUT IV.

Contrariorum argumentorum imbecillitas ostenditur.

36 **E**X dictis capite praecedenti manifestum videtur doctrinam de spe ibi explicatam, & in libro de amore sperante fufius explicandam, profus cohære cum doctrina Ecclesiae per Alexandrum VIII. damnatis duas hæcæ propositiones, 13. *Quisquis etiam æterna mercedis intuitu, Deo famulatur, charitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet beatitudinis operatur.* 10. *Intentio quâ quis detestatur malum, & prosequitur bonum mere ut caelestem obtineat gloriam, non est recta nec Deo placens.* Hanc quippe intentionem esse rectam & castam absque alio accedente charitatis actu per quem referatur ad Deum, constat ex dictis. Non indiget ergo distincto charitatis actu, per quem in Deum referatur, tam enim fides & spes quàm charitas, seipsis referuntur in Deum, utpote virtutes Theologicae, Deum habentes pro immediato objecto. Etiam si ergo distincto charitatis actu caruerit, Deo famulans æternæ mercedis intuitu, vitio caret. Et quomodo non careret, cum affectus & intentio ipsius non hæreat in creatura, sed in Deo solo, nec sit affectus purè mercenarius, sed gratuitus, ut Sancti docent, nominatim Augustinus? Si gratuitus: igitur est amor Dei propter se, adeoque charitas latè & generaliter, licet non strictè & specialiter dicta. Charitatem namque priori modo acceptam Augustinus l. 3. de doctr. christ. c. 10. definit *motum animi ad fruendum Deo propter ipsum, & se & proximo propter Deum.* Libro etiam de morib. Eccles. c. 9. dicit, quod *charitas non potuit significari expressius, quàm quod dictum est, propter se.*

37 Ostendamus nunc imbecillitatem argumentorum quæ laudatus Recentior objicit contra assertam à nobis castissimam sanctissimamque Augustini aliorumque Sanctorum doctrinam.

Objicit ergo 1°. de fide est, spe mercedis, ut condistincta ab actu charitatis, licere operari.

Respondeo de fide esse quod liceat operari spe mercedis, ut condistincta ab actu charitatis specialiter dictæ, pro charitate propria justorum; non autem quod liceat operari spe mercedis, ut condistincta à charitate generatim accepta pro amore Dei propter se, sui que & proximi propter Deum: cum operari spe mercedis, quæ Deus est, sit operari propter Deum, juxta doctrinam Sanctorum.

38 Objicit 2°. Tridentinum sess. 6. can. 31. *Si quis dixerit justificatum peccare, dum intuitu*

in æterna mercedis bene operatur, anathema sit.

Respondeo Tridentinum non dicere: intuitu æternæ mercedis, ut nobis commoda, quasi liceat æternam mercedem, seu Deum finaliter referre ad creatam commoditatem nostram; sed simpliciter dicere: *intuitu æternæ mercedis*, id est, intuitu Dei, qui est æterna merces nostra, adeoque propter Deum, ad quod significandum capite II. dixerat, justum de quo agit, mercedem quidem æternam intuitu, sed cum hoc ut imprimis glorificetur Deus; non ergo sine intuitu divinæ gloriæ, in christiana spe incluso.

Instabis cum quibusdam Neotericis, vel Tridentinum eo loco ærem verberat, vel Calvinum Lutherumque ferit, qui non docuerunt justum peccare, dum æternæ mercedis intuitu operatur ex Dei propter se amore, sed absque illo. Siquidem Calvinus in lib. 1. Samuelis c. 22. Homil. 80. sic habet: *Si spe mercedis tantum, illius cului & honori divino nos dedamus, ingratum illi futurum est, quidquid eo sine præsiterimus, & ab ipso rejicietur. Deus enim propter seipsum est diligendus, & sincero corde colendus. . . . Quamobrem merces quidem nobis proposita debet esse instar famuli, ad nos ad officium alacrius faciendum excitandos, sed non precipuus tamen scopus, ad quem nos oportet collimare.* In antidoto quoque Conc. Trid. ad sess. 6. can. 31. *Justificatus (inquit) non negliget, fateor, mercedem sibi propositam. . . . atamen hunc solum respectum non habebit. Nam. . . . Deus servile ejusmodi obsequium non repudiabit modo, sed procul etiam rejiciet.* Similia habet Lutherus in epist. ad Galatas c. 5.

Respondeo Authores instantiæ non tam impetere nos, quàm ipsismet Concilium Tridentinum, quasi ærem verberet, orthodoxæque doctrinæ adversantes confingat, dum sess. 6. c. 11. declarat *eos orthodoxæ doctrinæ adversari, qui statuunt in omnibus operibus justum peccare, si in illis, suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc ut imprimis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam.* Itâ namque declaratione apertè supponit, aliquos hæreticos, seu orthodoxæ doctrinæ hostes esse qui hoc statuunt. Si enim nulli sunt, ærem verberat, imaginariosque sibi hostes confingit. Si aliqui: edisserant instantiæ Authores, quinam illi sint, nisi Lutherus, Calvinus, & similes.

Quamvis enim Calvinus in verbis objectis ex Homil. 80. solum improbare videatur intuitum mercedis æternæ, absque Dei propter se amore: notum est univèrsis Calvinum, Lutherum, & similes hæreticos diversis in locis diversa, & non raro sibi adversantia tradere, nec dubitare debemus, post allata Tridentini verba, ipsos aliquando docuisse, justum peccare, quoties operatur intuitu mercedis æternæ, etiam cum hoc ut imprimis glorificetur Deus; etiam si proinde amor mercedis propter nos conjun-

Etus esset amor Dei propter se. Quod & Lutherus infirmat loco objecto, ubi dicit, *sui amorem... semper iniquum esse dum fuerit in seipso; nec esse bonum, nisi extra seipsum sit in Deo, hoc est, in voluntate mei & amore mei prorsus mortuo, nihil quaram nisi purissimam Dei voluntatem in me fieri, &c.* Quibus verbis prorsus improbat sui amorem, dupliciter errans. Primum, quia sui amorem *semper iniquum* pronuntiat, nisi fuerit prorsus mortuus. Cum tamen sui, id est proprii commodi, amor in se & secundum se non sit peccatum, sed possit esse bonus. Secundum, quia tunc solum putat esse bonum, quando *nihil querit nisi purissimam Dei voluntatem*. Cum tamen bonus sit iste amor, etiam in individuo, quando nostri ipsorum amor est mixtus amoris Dei, sed Dei supernaturat; & propria quidem nostra utilitas aliquem in eo tenet locum, sed Deus primum & principale (ut loquitur Salesius supra n. 36.) ita ut non trahamus Deum finaliter ad nos, neque ad nostra commoda; sed solus Deus sit finis ultimus amoris nostri.

42 Errant denique hæretici illi in eo quod non intelligunt fieri propter Deum, quod sit intuitu mercedis æternæ, quæ Deus est; in quo errore si non fuisset Calvinus in antidoto Trid. sess. 6. can. 32. canonem istum perperam non intellexisset, quasi definiisset, licitum esse operari solo affectu mercedis ut nobis commoda, absque ullo Dei propter se amore. In qua sinistra interpretatione, mirum est instantiæ Authoris ipsi consentire, cum tamen Catholicis Authoribus sibi contrariis vitio vertant convenientiam cum Calvino vel Lutero in nonnullis dogmatibus ab Ecclesia non damnatis, in quibus hæretici, vera falsis miscentes, Catholicis subinde consentiunt. Ut enim Cardinalis Polus advertit in cœtu habito 21. Junii 1547. non bene arguitur sic: Lutherus hoc scripsit: igitur falsum est. Cum hæreticorum sit industria, falso fidem querere, veris admixtis. Sic ille apud Pallavicinum Histor. Concil. Trid. l. 8. c. 2. n. 2. addens hæreticorum libros perlegendos, non animo infenso, sed æquè in utrumque parato... nisi hac animi æqualitate ii legerentur, sed pronis ad cuncta repellenda voris, veritas eam querendo amitteretur. Hujus rei exemplum conspicitur in Alberto Pighio, qui in articulo de originaria noxa, dum universam Lutheranorum doctrinam rejicere conatur, propè in Pelagianorum errorem lapsus est.

43 Imperitè ergo, ut modestissimè loquar, Authores speciminum doctrinæ per Belgium manantis p. 2. c. 2. nobis objiciunt, quod cum Lutero & Calvino conveniamus. Si enim conveniamus, conveniunt & ipsi; & si ipsis contradicunt, contradicimus & nos. Cum ibidem asserant Lutero & Calvino contradicere Theologos communissimè, qui (ut aiunt) nullius peccati censent damnatam operationem, quæ sit ex spe mercedis æternæ, seu beatitudinis æternæ, hoc est, ex spe fruendi Deo

tota æternitate per visionem & amorem, &c. est hic & nunc non adfit aliqua intentio præstantior, quæ referatur hæc ipsa fructio in Deum per purissimam charitatem. Quod ipsissimum est quod asserimus; ob illam ipsam rationem, quam & ipsi subjungunt, aientes, *non solum oportere esse eum actum, quo intenditur finis adequatus & formalis, ad quem sumus conditi: cum dubium non sit, quin conditi sumus ad fruendum Deo, quo actu indivisim amatur non solum finis (nos dicimus subjectum, non finis) cui, seu nos ipsi, sed & finis qui, seu Deus. Quod & R. P. Platelius ipsorum sodalis, in synopsis cursus Theologici p. 3. c. 2. §. 1. n. 315. edit. 3. planè explicat sensu nostro, dicens, quod amor concupiscentiæ, quo per actum spei homo amat sibi beatitudinem supernaturalem, ut oportet, est quidem amor proprius: cum per illum sibi velit suum bonum proprium, & quidem summum; nullo modo tamen est vitiosus, sed ordinatissimus: cum per illum homo non ita se amet, ut sistat in seipso; sed sic, ut seipsum & omnia sua, adeoque etiam suam beatitudinem, nempe formalem, referat ad Deum in finem ultimum. Et n. 316. dicit quod per talem actum homo seipsum referat ad Deum, in eoque ultimam sistat, illum amando propter ipsam, ibi sistendo.*

Objicit 3°. Bugaurius de Monte Falcone 44 à Sancto Archiepiscopo Tarraconensi damnatus fuit ut hæreticus; eò quod doceret nullum esse opus bonum, nisi purè ex amore Dei factum.

Respondeo Bugaurium non idèò damnatum, quod doceret, nullum opus undequaque bonum, nisi ex amore Dei factum; sed quia *negavit bonum opus fieri posse intuitu mercedis æternæ*, ut testatur Holdenus in Analisi fidei divinæ lib. 2. c. 5. §. 3. dicebat enim *opera bona vitari, si fierent intuitu mercedis æternæ*, inquit Bellarminus lib. 8. de justificatione c. 8. Nos autem asserimus de fide esse, quod isto intuitu fieri possint.

Objicit 4°. Spes distinguitur à charitate: 45 non distingueretur autem, si amore spei Deus diligeretur propter se. Quia idem esset motivum formale spei & charitatis.

Respondeo negando minorem, si sermo sit de charitate specialiter dicta, prout est tertia virtus Theologica. Quia spes pro motivo formali habet Deum ut possidendum tanquam summum bonum suum, finemque ultimum, adeoque respicit Deum tanquam bonum absens, per cujus præsentiam evacuat; non sic charitas specialiter dicta, quæ, utpote ab ista imperfectione aliena, per præsentiam objecti sui perficitur, non evacuat. In spe quidem non intervenit charitas generaliter sumpta pro amore Dei propter se (utpote sine qua spes faceret mercenarium sua lucra sectantem, ait S. Bernardus serm. in Cantic. Ezech. qui & opusculo de charitate c. 19. *Sine charitate, inquit, nihil est virtus, & ipsa unicuique virium exhibet ut sit virtus... nec fides vir-*

tus est sine dilectione, nec spes, nisi, quod speratur, ametur. Quod & D. Alredus ait in spec. charit. c. 31.) sed non specialiter dicta.

CAPUT V.

Ex primo maximoque mandato ostenditur, solum Deum amandum finaliter propter se; cetera non nisi finaliter propter ipsum. Solum proinde Deum propter se dilectum, esse debere finem omnis deliberati amoris, atque adeo omnis deliberati actus nostri.

46 **O**rdinatam quaecumque dilectionem vel debere esse finaliter Dei propter se, vel finaliter propter Deum, communis traditio est veterum Patrum lib. 8. referendorum, quam etiam secuti sunt S. Anselmus Monol. c. 66. dicens, *rationalem creaturam ad hoc esse factam, ut summam essentiam amet. . . immo ut nihil amet nisi illam, aut propter illam. Quia illa est bona per se, & nihil est bonum nisi per illam.* Hugo de S. Victore l. 2. de Sacram. c. 8. *Deus est illud bonum, quod solum amandum est propter ipsum.* Magister Sentent. in 1. dist. 1. §. 2. Albertus Magnus in 2. dist. 40. a. 4. S. Thomas in 1. dist. 1. q. 2. in argum. *Sed contra, ibi: nihil diligendum, nisi in ordine ad Deum.* Et q. 3. *quaecumque sunt bona, non habent bonitatem, nisi in quantum accedunt ad similitudinem bonitatis divinae.* Unde oportet, cum bonitas sit ratio dilectionis & desiderii, ut omnia amentur in ordine ad bonitatem primam, sive propter ipsam, ut paulo post dicit. Alias (ut ait supplem. q. 49. a. 5. in corp.) staretur in creatura, quod sine peccato esse non potest. Ubertiora ex S. Doctore dabimus lib. 8.

47 Tantis Doctoribus innumeri alii, iique primarii illustrioresque ibidem referendi subscribunt. Duorum hic solum verba proferam, videlicet Eminentissimi D. Cardinalis Bona Manuuct. ad caelum c. 1. *Non patitur lex amoris quidpiam cum Deo amari, nisi in Deo, vel propter Deum.* Et princip. vitae christ. p. 1. §. 29. *Si rebus creatis inhaeremus, & ipsas propter se diligimus, sine ulteriori relatione ad Deum, damnata cupiditas est.* Et p. 2. §. 38. *Deus pra omnibus & super omnia diligendus, reliqua vero in ipso & propter ipsum, ut amor noster ordinatus sit.* Necnon Illustrissimi D. Episcopi Castoriensis Amor. poenit. p. 1. c. 2. *Non potest cor nostrum. . . in aliqua haerere creatura, nisi Deum saltem venialiter offendat. . . naturalis ordo violatur, dum homo. . . creaturam propter seipsam, Deum vero amat propter creaturas.*

48 Rationibus validissimis, ex Christiana Philosophia, Theologiaque Sanctorum petitis, veritatem istam probavimus lib. 5. c. 11. Sed habemus firmiorem, Propheticum, Evangelicumque sermonem, in stabilimentum illius. Siquidem invictè probatur ex primo maximoque mandato, quod Matth. 22. sic exprimitur: *Diliges Dominum Deum tuum*

ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & in tota mente tua. Luc. 10. *ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua.* Marci 12. sic: *ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua.* Deuteronomii verò cap. 6. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua: eruntque verba haec, qua ego praecepit tibi hodie, in corde tuo, & enarrabis ea filiis tuis, & meditaberis in eis sedens in domo tua, & ambulans in itinere, dormiens atque consurgens. Et ligabis ea quasi signum in manu tua, eruntque & movebuntur inter oculos tuos, scribesque ea in limine, & ostiis domus tua.*

Quis unquam credidisset fore ut mandatum istud, moralium omnium principiorum primum maximumque, verbis tam perspicuis, tam patheticis, tam expiis, tam extensis, tam efficacibus, à Deo latum, sophisticis Casuistarum nonnullorum argutis usque adeo obscuraretur, extenuaretur, & vix non ad nihilum redigeretur; vel eorum nonnulli asserere non vererentur, eo effectivum amorem praecipere, non affectivum, id est amorem, non amorem? vel affectivum praecipere praecipio clementiae, non rigoris, id est sub reatu aeternae damnationis; vel eo nihil aliud à nobis exigi, quam ut ipsi aliis in praecipis pareatur; vel eum qui semel in vita uno amoris actu interno fungitur, plus facere quam in rigore praecipitur. Vel ad eum eliciendum solum teneri bis aut ter in vita, in principio scilicet, medio, & fine illius; vel semel in anno; vel semel in tribus, quatuor vel quinque annis; vel ne singulis quidem rigorosè quinquenniis; vel tunc solum ad id esse obligationem quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, quâ justificari possumus?

Quis (inquam) credidisset ullius mortaliū eò progredi posse cecitatem, ut assertionibus tam indignis, imò tam impiis, praestare non erubesceret assensum, quibus & natura, & ratio, & divini Verbi tam evidenter reclamant auctoritas? Ego certè non credididsem, nisi propriis oculis in libris vel opusculis Assertorum, illas assertiones divini amoris inimicas legissem.

Quid ergo dicendum de vecordi, impiaque haereti post damnatas ab Ecclesia supra relatas assertiones 14. Januarii 1589. in Collegio Mustipontano Soc. Jesu publicè defensa: *Deum finem ultimum, homo non tenetur amare, neque in principio, neque in decursu vitae suae moralis?* An non sine corde esse oportuit, qui tam vecordem errorem evomuit? Quis non propositionem illam ut haereticam damnet, uti meritò damnavit Alexander VIII.?

Quis denique non obstupescat, quòd ubi obscurum facer textus non reliquit, quo tempore, quo loco, quo actu vel opere Deum nos oporteat diligere; quando non solum praecipit Deum diligere *ex toto corde, ex tota mente, ex tota virtute, ex tota fortitudine, ex omnibus*